

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Alienatione Iudicii mutandi causa facta. Titvlvs XLII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

sis capius haberi recursus, si ad præmissum terminum, quem vobis peremptorium assignamus, inuncta vobis contempseritis adimplere: nos nihilominus in ipso negotio, quantum de jure poterimus, procedemus.

CAP. VI.

Petitio restitutionis in integrum contra sententiam, suspendit regulariter executionem sententiae in eventu ipsius causa restitutionis: fallit si contra petentem restitutionem est presumptio malitiae, quod causa differendi executionem hoc petat: quo casu executio fit, praeserta cautione de restituendo, si petens restitutionem obtinebit in causa. h. d. secundum mentem junctae glo. pe. & in hoc ultimo est iste tex. valde singularis respectu utriusque juris.

Idem.

Suscitata a super diversis articulis inter Burgen. Episcopum & Oviem. monasterium quaestione: & infra. Nos intellectis, quæ utraque pars proposuit coram nobis super quatuor articulis prænotatis, monasterium Oviem. iustitia condemnavimus exigente. Sententia verò lata procurator monasterii ad probandam præscriptionem factam tam super quatuor articulis prænotatis, quam etiam super quibusdam decimis per transactionem acquisitis, restitutionem in integrum nomine monasterii postulavit, quam eidem duximus indulgendam: & infra.

Ne verò per excogitatum malitiam (sicut ex præsumptionibus pluribus videbatur) effectum sententiæ in damnam Episcopi contingeret impediri, nè monasterium per executionem sententiæ propter diversas suspensiones incurreret detrimentum: nos æquitate pensata, jure duximus providendum, ut ante omnia supra dicta sententiæ executioni mandetur: & infra. Volumus nihilominus & mandamus, ut b ab Episcopo ipso recipiatis idoneam cautionem: quòd si monasterium in causa ipsa prævaluerit, universa, quæ medio tempore sententiæ ipsius occasione præceperit, monasterio restituatur memorato.

CAP. VII.

Totum peremptorium non auditur ecclesia de jure communi, auditur tamen per beneficium restitutionis in integrum.

Honorius III. Archiep. & capitula Bracaren.

Coram felix me. I. Papa præd. n. lire inter Archiepiscopum Toleran. & te frater Archiepiscopo super primaria solemniter contestata, fuit peremptorium terminus assignatus: & infra.

Verùm elapso termino constituto, post expectationem non modicam comparuerunt procuratores vestri: sed quia non attulerant depositiones testium & alia munimenta, dilationem cum instantia postularunt. Postquam verò e contra eos interlocuti fuimus super dilatione petita, tandem indulgeri ecclesiæ Bracaren. dilationem propter instructionem causæ per auxilium restitutionis in integrum postularunt, exhibentes super hoc ex parte vestra speciale mandatum. Nos autem usque ad octavas Pentecostes per restitutionis beneficium id vobis duximus indulgendum d.

CAP. VIII.

Restituitur minor in eo, quod contraxit vel omisit, si probat exinde se lasum, & sit intra tempora restitutionis petenda.

Gregorius IX.

Constitutus in nostrâ præsentia magister Guil. pro se ac fratre suo I. canonico & Parrofinen. exhibita nobis petitione monstravit, quòd f eis in minori constitutis ætate, ac eorum matre (cujus successores existunt) rebus humanis exempta, quondam G. pater ipsorum qualdam possessiones utriusque communes quibus-

a Cap. i. eod. tit. in 4. compil. b al. quatenus. c inter eos. d Vid. l. si quando. & ubi Bart. C. de dilat. e Peronen. al. Paronenf. f Hic in vulgat. habet. dicitur, cum, quam nec serie, orationis admittit, nec habent manifest.

dam vendidit pro quadam pecunia quantitate, ac ut hujusmodi venditio robor firmitatis haberet) emancipavit eisdem a, & fecit eos contractui consentire. Quare supplicavit, ut vel venditionem eandem mandarem nunciari nullam, vel eum adhuc existentem intra tempus ad obtinendum beneficium in integrum restitutionis indultum, & intra annum & diem à tempore contractus ipsi tanquam proximioribus competeret super illa portione jus offerendi emptoribus precium: juxta municipii Patrofinen. consuetudinem approbatam, quod hætenus omiserunt, dignaremur eis super utroque (cum in hoc non modicum læsi noscantur, & emptoribus portioneis ejusdem, vel eorum successoribus precium sint offerre parati) per idem beneficium subvenire. Quocirca mandamus, quatenus si præmissa invenerit veritate subnixâ, vel venditionem prædictam, quò ad partem ex successione materna, ipsos contingentem nullam nunciare curetis, si in ea debita juris solemnitas est omissa: vel si forsitan intervenerit, & eos lætos esse constiterit, tam super ea, quam super residua portione, dum tamen quod offerunt duxerint faciendum b, auctoritate nostra in integrum restituere studeatis.

CAP. IX.

Restitutio in integrum postulanda est ab ordinario, administrationem habente, vel a delegato ab eo: sive hac causa sit specialiter delegata, sive incidat in causa generaliter commissa. Ab ordinario verò administrationem non habente, vel a delegato peti non debet, nisi veniat incidere in causa. Arbitrari autem de causa restitutionis non cognoscit, nec potest assumi in majoribus causis.

Idem.

CAusa restitutionis in integrum, coram judicibus ordinariis administrationem habentibus, vel delegatis ab eis tractari poterit & finire c, sive hoc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit, sive in d commissio eis negotio contingat incidere hujusmodi quaestione. Delegati verò ab ordinariis, qui administrationem non habent, sed tantummodo facultatem judicandi, seu arbitri de hac causa cognoscere nequeunt, nisi coram eis mota fuerit incidenter. In matrimoniali quoque causis, liberali vel criminali, cum majores judices exigant, arbitri nequit assumi.

CAP. X.

Restitutio denegata ecclesiæ, ulterius sibi non conceditur, nisi ex nova causa: restituitur tamen ad appellandum a sententia denegationis.

Idem.

Beneficio restitutionis in integrum ecclesiæ tunc in alio judicio denegato, restitutio (præterquam ad appellationem omnissam) videtur eidem ecclesiæ posse denegari, nisi novis defensionibus ad hujusmodi sit beneficium admittenda.

DE ALIENATIONE JUDICII
mutandi causa facta.

TITVLVS XLII.

CAP. I.

Is, in quem facta est alienatio rei causa mutandi iudicii, convenitur per rescriptum impetrationem contra alienantem.

Alexander III. Dulmen. e. Episc.

EX quorundam f relatione audivimus, quòd cum aliqui literas à nobis commissionis impo-

a Infero quòd qualitas clericatus & canonicatus non liberat quem à patria potestate, sed sola Episcopatus. Conc. in auth. qui dign. s. palam. & auth. dignitas. C. de Episc. & cler. b In uno antiquo, ipsos auctoritate nostra. c Vide leg. fin. & ubi Bart. C. ubi & apud quem. d Dicitur, in, deest. e in cap. 1. de app. in 1. compil. f Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. sub Alexand. 3. p. 49. c. 6.

stant, aduersarii (ut mandatum nostrum eludant) antequam littere ad iudicem perveniant, vel etiam postea priusquam citentur ab eis, in vocem appellationis prorumpunt: [1 & 7.] Nos igitur contra predictam calliditatem & versutiam providere volentes: mandamus, quatenus si aduersarii eorum pro evacuando nostro mandato taliter appellaverint, aut de possessione, de qua controversia vertitur, commutationem fecerint a, vel se malitiose duxerint appellandos: eos, qui in possessione se ingrefferunt, appell. cef. cogatis sub vestro examine juris equitatis parere.

[1. Vel commutationem facientes aliquos in possessionem eorum de quibus controversia vertitur, malitiose inducunt.]

CAP. II.

Clericus causa mutandi iudicium, non debet recipere cessionem a laico.

Gregorius IX. Abbati S. Nicolai, & Decano Furven. b. Morn. diocel.

EX parte Scabinorum c. Hipretis d. fuit propositum, quod inter laicos ejusdem loci questionibus emergentibus per iudicium seculare, quidam clericus sibi dono vel precio ab aliquibus laicorum ipsorum cedi faciant actiones, ut aduersarios ad ecclesiasticum forum trahant, & pradam ex huiusmodi commercio adsequantur: & infra. Cum igitur cessiones & emptiones illius legitime prohibeant sanctiones, ita quod iactura causa adiciant illos, qui sibi potentiorum patrimonium veliter aduocare praesumunt, & ex eo sint etiam odiosae, quod ex fonte cupiditatis videntur procedere: mandamus, quatenus clericus memoratos a praesumptione huiusmodi per cen. eccl. compellatis.

DE ARBITRIS. TITVLVS XLIII.

CAP. I.

Arbitri sicut in distanti numero adsonandi, & eis discordantibus statim sententia maioris partis.

Ex Concilio Africano. e.

Sancti & infra: f. Si autem ex communi placito Episcoporum, inter quos causa versatur, arbitros elegerint, aut unus eligatur, aut tres: ut si tres elegerint, aut omnium sequantur sententiam, aut duorum g.

CAP. II.

Nullo est arbitrium seu arbitramentum continens peccatum per partes non remissibile.

Alexander III. Eboracen. Archiepiscopo.

Non sine multa necessitate b. A. Presbyter nobis propositum, quod cum in ecclesia sancti Alphridi per manum R. Archi. de Suella personae illius: ecclesiae capellanus institutus fuisset, eodem R. mortuo M. nepos eius, sibi in ecclesia iam dicta successit, eundem Presbyterum capellanum ibidem iterum ordinavit [1 & 7.] Cum autem idem Presbyter extra provinciam exulans, de suo beneficio non posset iustitiam obtinere, nec suam ulterius inopiam sustinere, per dolum & fraudem ipsius M. ab eo est sacramentum extortum, ut arbitrium clericorum duorum exinde suscipere & seruare: qui iam dicto M. fauente k. Presbytero praesentent, ut quinque marchas pro eodem suscipere, & tunc cederet quaestioni. Quoniam igitur non decesset te aliquatenus sustinere, ut quod perperam arbitrati sumus, debeat incorrectum relinquere, mandamus, quatenus si cognoverint praefati clerici tam nequiter ar-

a vide l. fin. cum gloss. C. de litig. b. al. Favem. c. Scabinos vocant Belgae & alii populi, senatores seu oppidorum magistratus. d. Hipreti. e. Conc. Afric. 88. Concil. Milen. c. 24. Bure. lib. 2. de cap. 66. l. 1. c. 176. f. cap. 4. De for. comp. in 1. compil. g. Vide Licet si unus, & si tres. D. de. h. cap. 1. eod. tit. in 2. compil. i. vnde ecclesia dicitur in aliquot vet. k. eidem Presbytero.

bitatos fuisse, dictum Presbyterum ab observantia iuramenti auctoritate nostra prorsus absolvas: vel si arbitrium ipsum noveris equitate subnixum, ad observantiam ipsius utramque partem adp. cef. compellas.

[1. Quorum temporibus xxx. anni & ultra capellaniam ejusdem ecclesiae pacifice se assere tenuisse, tandem vero idem M. ab eadem ecclesia volens ipsam Presbyterum removere, in eum capite indeliberatas exactiones exercere: & quidam ejus homo circa domum suam egressus, violentas manus in eum iniecit. & idem M. visus est eum circumvenire, ut pro v. marchis argenti quas etiam idem M. ei promittelat annuatim nomine pensionis solaturum, predicta capellania cedere non disseret. Praefato vero Presbytero nolente ejus exequi voluntatem, M. praedictus tantum dicitur fecisse, quod post multas iniurias & gravamina sibi illata occupatis omnibus aliis rebus ab officio & beneficio est suspensus vel spoliatus.

CAP. III.

Arbitrator adsumptus in patrimoniali causa clerici, non potest ad iudicare rem ecclesiae possidendam, etiam ad vitam clericis. hoc dicit, & est casus notabilis.

Idem Exoniensis Episcopi.

Pervenit a ad nos, quod cum G. de Cal. forem G. clericus duxisset in uxorem, idem G. fidei interpositione firmavit, quod v. sol. sterlingorum annuatim daret eidem. unde cum super eisdem v. sol. inter ipsos controversia mota fuisset, in quatuor compromittere personas, quae taliter arbitrata fuerunt, quod idem G. decimas, quas in parocchia de Cal. praefatus G. habere dignoscitur, pro v. praxasatis sol. perciperet annuatim. Unde quoniam huiusmodi arbitrium ecclesiae posset in posterum perniciosum existere, mandamus, quatenus si ita inventeris, praenominatum G. diligenter commoneas, & ec. di. b. compellas, ut praelibratas decimas liberatas omnino dimittat, nec sibi occasione huiusmodi aliquid ulterius vindicare praesumat. Clericum vero moneas, ut cum eodem G. amicabiliter studeat convenire.

CAP. IV.

In mulierem singularem tanquam in arbitratricem compromittere non potest: sed si mulier habeat alias iurisdictionem de iure communi vel consuetudine, nam tunc etiam super rebus temporalibus ecclesiae potest in eam valide compromitti. h. d. clari.

Innocentius III. cancellario & magistro Lotb. canonico Parisien.

Dilecti filii Abbas e & conventus de Scarduna Clericorum ordinis, sua nobis querela monstrarunt, quod cum inter eos ex una parte, ac hospitalarios ex altera, super usufructu cuiusdam nemoris quaestio verteretur, in A. reginam Francorum fuit compromissum utrinque, quae causa meritis intellectis, arbitrium duxit per definitivam sententiam promulgandam: [1 & 7.] Quamvis autem secundam regulam juris civilis foeminae a publicis officiis sint remota, & alibi dicatur d, quod licet summae opinionis existant, si arbitrium in se susceperint, vel si patronae inter liberos suos interposuerint audientiam, ab omni sunt e. iudiciali examine separanda, ut ex earum prolatione nulla poena adversus earum contempiores, nullaque pacti exceptio habeatur: quia tamen iuxta consuetudinem adprobata, quae pro lege servatur, in partibus Gallicanis foeminae praecellentes in subditos suos ordinariam iurisdictionem habere noscuntur, mandamus, quatenus hospitalarios, ut arbitrium ipsum praesertim cum Episcoporum fuerit praesentia & consilio roboratum, sicut provide latum est, & ab utraque parte sponte receptum, observent, per poenam in compromisso statutam adpel. postipo. compellatis.

a C. 2. eod. tit. in 2. compil. b. Id est, ecclesiastica iurisdictione, vel disciplina: non discretione. c. Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. d. lult. C. de arbitris. e. al. sint.